

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita de monitorizare
efectuată în Penitenciarul nr. 1 - Taraclia,
pe data de 20 august 2018**

Raportul a fost elaborat de către membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav PANICO;*
- *Oxana GUMENNAIA;*
- *Mihail GORINCIOI;*
- *Svetlana DOLTU;*
- *Dmitrii RUSSU.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate

efectua vizite preventive si de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

I. PRELIMINARII

La data de 20 august 2018, între orele 10:15 – 14:00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (*în continuare CpPT*) au efectuat o vizită de monitorizare în Penitenciarul nr. 1 din or. Taraclia, aflat în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (anterior a Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției¹, care își desfășoară activitatea în baza HG Nr. 437 din 15.05.2018² *cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor*).

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului,
2. Mihail Gorincioi – membrul Consiliului,
3. Oxana Gumennaia – membra Consiliului,
4. Dmitrii Russu – membrul Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 1 or. Taraclia, precum și situației privind respectarea drepturilor persoanelor condamnate (**bărbați**), împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante. Monitorizare gradului de accesibilitate a condamnaților la serviciile medicale în Penitenciarul nr. 1 la fel a reprezentant un obiectiv al acestei vizite de monitorizare.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE PENITENCIARUL nr. 4

Penitenciarul nr.1-Taraclia³ este amplasat în orașul Taraclia, str. Vodoprovodnaia, 5, este un penitenciar de tip închis pentru detenția condamnaților majori de gen masculin. Suplimentar, pe lângă penitenciar funcționează un sector de tip deschis pentru deținerea condamnaților de gen masculin, cu dislocarea acestuia în orașul Basarabeasca. **Plafonul de detenție a penitenciarului constituie**⁴ **336 de condamnați.**

În ziua vizitei în instituție se dețineau 352 persoane cu 4,76% (16 persoane) mai mult decât prevede capacitatea instituției, aprobată prin ordinul Ministrului Justiției nr. 1159 din 19.12.2017, *cu privire la aprobarea numărului maxim de persoane admis pentru deținere în penitenciare.*

Conform planificării, instituția monitorizată dispune de:

- Blocul de regim nr. 1 – dotat cu 15 celule și un izolator medical, 4 birouri de primire a deținuților la evidență: biroul SSRP, medical, serviciului reintegrare socială;
- Blocul de regim nr.2 – dotat cu 10 celule a câte 7 condamnați și 7 celule a câte 4 condamnați și 3 birouri de primire a deținuților la evidență: biroul SSRP, medical și serviciul de reintegrare socială;

¹ <http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=4&id=3948>

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=375423>

³ <http://www.anp.gov.md/harta-sistemului-penitenciar>

⁴ <http://penitenciar.gov.md/ro/statistica>

- Blocul de regim nr. 3 – dotat cu 23 celule a câte 4 condamnați și 5 celule - izolator disciplinar și 3 birouri de primire a deținuților la evidență: biroul SSRP, medical și serviciul de reintegrare socială;
- Blocul de regim nr. 4 – dotat cu 8 celule a câte 2 condamnați, 16 celule a câte 3 condamnați. 5 celule a câte 4 condamnați și 2 celule – izolator disciplinar și 4 birouri de primire a deținuților la evidență: biroul SSRP, medical și serviciul de reintegrare socială;
- Blocul alimentar – dotat cu 6 odăi pentru întreținerea deținuților antrenați la munci pentru deservirea gospodărească;
- Încăperi pentru întrevederi de scurtă și lungă durată. Penitenciarul nr. 1 or. Taraclia este asigurat cu 6 odăi predestinate pentru acordarea întrevederilor de lungă durată și o încăpere predestinată întrevederilor de scurtă durată:
 - Cantina;
 - Serviciul medical;
 - Biserica.

Accesul în instituție a fost asigurat, fără impedimente, de Șeful Penitenciarului nr. 1 Taraclia, dl. Andrei Bușmachiu – colonel de justiție.

După intrare, membrii CpPT au purtat discuții cu șeful penitenciarului, ofițerul de serviciu, reprezentanții serviciului medical, reprezentanții serviciului educativ, asistență psihologică și socială. Discuțiile au fost axate pe scopurile și obiectivele vizitei efectuate de către CpPT dar și pe principalele probleme/provocări cu care se confruntă instituția atât din punct de vedere instituțional cât și din punct de vedere logistic.

La fel, au fost solicitate informații cu privire la indicatorii de activitate a instituției penitenciare pentru 2017, I semestru al 2018, fluxul și examinarea petițiilor, bilanțul activităților instituției, problemele majore cu care se confruntă și altă informație relevantă vizitei de monitorizare. *Toată informația solicitată a fost prezentată la sfârșitul vizitei de monitorizare în pe suport de hirtie fără careva tergiversări.*

Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții Penitenciarului nr. 1 or. Taraclia:

- Insuficiența personalului;
- Numărul foarte mic de colaboratori care rămân în serviciul pe timp de noapte – doar 4 colaboratori;
- Suprapopularea instituției;
- Imperfecțiunea cadrului legislativ-normativ;
- Numărul mare al escortărilor coraborat cu deficitul de personal;
- Majorarea cazurilor de introducere în penitenciar a obiectelor interzise;
- Insuficiența mijloacelor financiare;
- Lipsa literaturii psihologice de specialitate în limba de stat;

Membrii CpPT au desfășurat interviuri în condiții de confidențialitate cu aproximativ 90 de deținuți, dintre care 71 aflați sub incidența art. 206 al Codului de Executare. Interviurile au avut loc atât în grupuri cât și individuale, astfel încât, membrii CpPT utilizând mai multe tehnici de interviu, au subliniat cele mai importante probleme cu care se confruntă nemijlocit condamnații.

III. TRATAMENTUL CONDAMNAȚILOR ÎN PENITENCIARUL nr. 1

În cadrul vizitei de monitorizare, membrii CpPT nu au primit anumite alegeri privind practicile abuzive (fizice) din partea personalului penitenciarului față de condamnați. În pofida acestui fapt, membrii CpPT în continuare constată prezența relațiilor informale dintre condamnați, cauzate de fenomenul subculturii criminale, care favorizează intimidarea și violența condamnaților, în special a celor cu statutul informal de așa-numiți „umiliți” sau cu statut „nedeterminat”, sau care s-au dezis de „legile informale”. În special, îngrijorarea CpPT este asupra presupunerii existenței unui „accept tacit” din partea administrației penitenciarelor privind acest fenomen.

CpPT notează că existența problemei violenței între condamnați a fost recunoscută și de personalul din penitenciar. Este observată că prevenirea violenței în rândul condamnaților deseori se reduce doar la separarea unor categorii de condamnați (cu statutul neformal de „umiliți”, deținuți cu statutul „nedeterminat” sau deținuții care s-au dezis de „legiile informale”) față de masa totală a condamnaților sau prin aplicarea sancțiunilor disciplinare. Condamnații potențial expus riscului de a fi agresat fizic, în mare parte, sunt separați de altă masă de condamnați, în conformitate cu art. 206 din Codul de executare.

Aspectul care vine să contureze gravitatea situației deținuților care se află sub incidența art. 206, se referă la o simplă comparație a detenției provizorii dintr-un izolator de detenție provizorie al Departamentului de Poliție și detenția unui condamnat care se află sub incidența art. 206. Vom observa că deși conform standardelor de detenție provizorie, detenția provizorie nu poate dura mai mult de 72 de ore, deoarece aceasta presupune îngrădirea mai multor facilități:

- Plimbarea doar o oră pe zi;
- Accesul la lumina naturală redus;
- Accesul redus la activități psihologice/didactice și spirituale;
- Relația diminuată cu mediul exterior;

Aceasta nu se deosebește absolut deloc în cazul Penitenciarului nr. 1 Târgu Mureș când abordăm condamnații aflați sub incidența art. 206 care au acces la plimbare doar o oră pe zi și nu au practic acces la anumite activități didactice, psihologice sau spirituale, iar relația cu mediul exterior este inclusiv diminuată datorită privării de simplu drept de a se deplasa nestingherit pe teritoriul penitenciarului.

Studiind Raportul de activitate al Penitenciarului nr. 1 Târgu Mureș în perioada 6 luni a anului 2018, am constatat că au fost desfășurate 248 de percheziții planificate și 145 inopinate. Totodată aplicarea forței fizice și a mijloacelor speciale și a armei de foc a avut loc în 15 cazuri. O atenție aparte a fost îndreptată în direcția frecvenței cazurilor de automutilări. În primul semestru al anului 2018 au fost înregistrate minim 20 de cazuri. Printre motivele invocate ale deținuților se numără:

- Refuzul serviciului medical de a oferi medicamente psihotrope;
- Dezacordul cu privire la acordarea serviciului medical;
- Dezacordul vis-a-vis de aplicarea mijloacelor speciale;

- Evitarea unei sancțiuni disciplinare;
- Dorința de a atrage atenția asupra sa.

IV. GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE ÎN PENITENCIARUL nr. 1 REGIMUL DE SECURITATE, IZOLATOR DISCIPLINAR ȘI AFLAȚI LA GREVA FOAMEI

Conform relatărilor administrației penitenciarului, condamnații au acces nelimitat la corespondență, la apeluri telefonice, depunerea petițiilor atât adresate instituției penitenciare (șefului instituției sau altor colaboratori), cât și plângeri/petiții adresate persoanelor din exterior (rude, prieteni, instituții ale statului). Atât din discuțiile cu deținuții cât și cu discuțiile cu administrația, CpPT a constatat că periodic colaboratorul de la Poșta Moldovei frecventează Penitenciarul și practic deținuții au acces la serviciile poștale.

Totuși, mulți condamnați s-au plâns că petițiile sau cererile lor rămân fără răspuns sau examinarea lor este tergiversată nemotivat, în special adresările în afara penitenciarului, inclusiv cele recomandate.

Membrii Consiliului au recepționat mai multe cazuri, în urma convorbirilor confidențiale, care se referă la faptul că există un filtru a corespondenței inclusiv către Instituția Avocatului Poporului, Procuraturii și alte organizații nonguvernamentale active în domeniul drepturilor omului.

V. SITUAȚIA CONDAMNAȚILOR ÎN PENITENCIARUL nr. 1 ÎN REGIMUL DE SECURITATE, IZOLATOR DISCIPLINAR ȘI AFLAȚI LA GREVA FOAME

Echipa de monitorizare având acces în majoritatea celulelor, și discutând cu majoritatea deținuților aflați în custodia statului, a conchis asupra următoarelor:

- În majoritatea cazurilor, lumina naturală pătrundea în celulă, geamurile fiind de dimensiuni conforme de tip termopan. În minim 2 celule geamul însă era spart, și din declarațiile deținuților, acesta nu era reparat de mai bine de 3 săptămâni;
- Grupul sanitar din fiecare celulă era separat de un perete până în tavan, fiind dotat și cu o ușă care asigura gradul minim de intimitate;
- Izolatorul disciplinar, din spusele administrației a fost distrus relativ recent de un deținut și se află actualmente în reparație, iar cei 3 deținuți care aveau o formă de sancțiune disciplinară, își ispășeau pedeapsa în celulele comune din cadrul blocului locativ vizat;
- Cu referire la calitatea apei potabile, deținuții s-au plâns și au explicat că apa este practic imposibil de băut;
- O altă nemulțumire a deținuților se referă la calitatea mâncării. Practic toți condamnații intervievați au denunțat calitatea proastă a alimentației.
- O situație alarmantă a fost depistată în cazul a 3 celule care erau practic situate într-un hol fiind delimitate de gratii metalice, unde erau deținute 5 persoane conform art. 206 Codul de Executare. Deși din partea acestor deținuți, CpPT nu a recepționat careva plângeri, totuși

deținerea acestor persoane nu se deosebește cu nimic de clasica detenție provizorie, unde persoanele sunt scoase la plimbare o oră pe zi și le sunt îngrădite practic majoritatea drepturilor de care ar fi dispus într-un penitenciar clasic. **În legătură cu standardele de detenție permanentă, CpPT atrage atenția asupra necesității asigurării condițiilor de detenție inclusiv persoanelor care se află sub incidența art. 206, or tratamentul diferențiat al deținuților reprezintă o cauză în plus a automutilărilor sau a violenței între deținuți.**

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN PENITENCIARUL nr. 4 (ACCESUL CONDAMNAȚILOR LA SERVICII MEDICALE.....

16. Statele medicale ale penitenciarului nr. 1 pînă la reorganizarea ANP din 16.05.2018 au constituit 6 funcții. În rezultatul reformei numărul funcțiilor s-a majorat pînă la 6,5, dar cu regret au redus pozițiile de: psihiatru 0,5 și medic terapeut 1,0. Numărul asistenților medicali s-a majorat de la 2 la 4 persoane.

17. În serviciul medical activează următorii specialiști: șef serviciu medical 1,0, medic psihiatru 0,5, medic stomatolog 0,5, asistente medicale – 1, farmacist – 0.5. Actualmente, sunt vacante 3 funcții de asistent medical. *Reieșind din majorarea numărului de condamnați și numărul mic de angajați medicali, Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale.*

18. Unitatea medicală este amplasată la etajul II, deasupra cantinei și constă din 5 cabinete medicale (cabinetul șefului unității medicale, cabinetul medicului terapeut, cabinetul stomatologic, cabinetul medicului psihiatru, sala de proceduri). Intrarea în serviciul medical este comună cu secția de deservire gospodărească, iar scara metalică nu este acomodată pentru persoanele cu dizabilități. Astfel, Consiliul își exprimă îngrijorarea privind acceptabilitatea și accesibilitatea îngrijirilor medicale pentru deținuți din cauza amplasării unității medicale. Vizitarea confidențială a serviciului medical nu este posibilă, mai mult ca atât, Consiliul consideră că pot exista limitări a accesului deținuților la medic.

19. Starea sanitar-igienică în cadrul serviciului medical este nesatisfăcătoare. În toate birourile persistă miros de produse alimentare, în imediata apropiere de sala de proceduri a fost amenajată o bucătărie pentru deținuții din secția de deservire. Sistemul de aerisire nu funcționează.

20. Grupurile sanitare sanitare amplasate pe etaj sunt utilizate de comun de personalul medical și deținuți. Barele grilate care delimitează încăperile serviciului medical și WC pentru personal – nu sunt funcționale.

21. Din acest considerent se constată lipsa siguranței documentației medicale, dar și a medicamentelor amplasate în serviciul medical. Toate cartelele medicale sunt păstrate în cabinetul medical din blocul administrativ, iar examinarea medicală și inscripțiile se fac fără a studia cartela medicală de ambulator, fapt ce nu se poate considera o examinare medicală calitativă.

22. În Confidențialitatea documentației medicale nu este asigurată, dulapurile și mesele din serviciul medical nefiind asigurate cu lacăt.

23. Serviciul de asistență medicală este asigurat prin activitatea 8 ore în zi a șefului serviciului medical și a asistentului medical. Din cauza deficitului de personal, serviciul de gardă nu este organizat. Medicii psihiatru și stomatolog activează 2 - 3 zile în săptămână.

24. Pe parcursul a 6 luni 2018 au fost înregistrate 5531 solicitări după ajutor medical (comparativ cu 4960 în 2017), dintre care: medic stomatolog –151 deținuți (2017- 107); medic psihiatru – 107 deținuți (2017-240), au fost efectuate 1545 injecții (2017-815), ECG au făcut 15 deținuți (2017- 24); la 62 deținuți a fost examinată pe sputa la BAAR (2017- 43 deținuți), toate probele sunt negative.

25. Registrele medicale sunt parțial tipizate, dar majoritatea au un aspect artizanal, cu rubrici nestandardizate, precum urmează:

- 1) **Registru de evidență a automutilărilor**, Registrul este tipizat, dar nu corespunde cerințelor Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. Descrierea leziunilor corporale nu este conformă, explicațiile persoanei deținute nu sunt incluse. În semestrul I anului 2018 au fost înregistrate 21 cazuri cu automutilare, (2017 - 24 cazuri).
- 2) **Registru de evidență a persoanelor la greva foamei**, de model stabilit de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare. În semestrul I anului 2018 au fost înregistrate 37 cazuri de declararea grevei foame (2017- 15 cazuri)
- 3) **Registru de evidență a leziunilor traumatice**. Pe parcursul a 6 luni 2018 au fost înregistrate 17 cazuri de leziuni corporale. Cu regret, nu au fost descrise de către personalul medical declarațiile persoanelor deținute în IDP privind circumstanțele contractării acestor leziuni, dar și acțiunile întreprinse ulterior în vederea executării prevederilor Ordinului (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁵.
- 4) **Registru de evidență a condamnaților etapați în spitalul penitenciar**. În semestrul I anului 2018 au fost înregistrate internați 48 de deținuți cu diferite boli (2017- 37deținuți), în mod de urgent 1deținut (2017-1deținut). O persoană cu escortă specială în legătură cu suspjecția la tuberculoză.
- 5) **Registru de dispensarizare a bolnavilor cronici**.
- 6) **Registru de tratamente medicale**.
- 7) **Registru de cuarțare**
- 8) **Registru de evidență a colectării probelor de spută la BAAR**.
- 9) **Registru de evidență a preparatelor psihotrope**.

18. Pe parcursul vizitei au fost examinat și **Registru de evidență a vizitelor în izolatorul disciplinar**, gestionate de supraveghetorul de gardă, care conține inscripții privind vizitele realizate în această locație, inclusiv personalul medical. *Registru separat de examinări medicale a persoanelor plasate în izolator disciplinar nu este disponibil*. Mai mult ca atât, în fiecare bloc locativ există încăperi destinate pentru izolare disciplinară, fiecare având Registrul său separat.

⁵ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

19. Din discuțiile cu supraveghetorii s-a constatat practica de practica de examinare medicală a deținuților în prezența supraveghetorului, practică expres recomandată de a fi exclusă de recomandările Comitetului pentru Prevenirea Torturii (2011). Acest fapt trezește îngrijorare privitor la posibilitatea documentării leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial. Astfel, confidențialitatea examinării medicale nu este respectată, în instituție nu sunt asigurate condiții pentru realizarea unei examinări medicale confidențiale, dar și de documentare a leziunilor corporale și pretinselor acte de tortură. Mai mult ca atât, membrii Consiliului au constatat și practicarea înregistrării video a actului de examinare medicală.

20. Deținuții noi veniți în instituție nu sunt plasați în carantină pe parcursul a 14 zile, ci sunt repartizați direct în spații locative. Această practică poate contribui la răspândirea maladiilor infecțioase în instituție și necesită a fi sistată.

21. În discuții cu personalul de supraveghere, membrii CpPT au ajuns la concluzii, că ei nu cunosc despre regulile sigure de percheziții, noțiunea de set individual de percheziție și procedurile necesare de urmat în caz de lezare accidentală în scopul prevenirii infectării cu HIV și alte maladii cu transmitere prin sânge. Și cu regret, instituția nu este asigurată cu seturi de percheziții, în pofida faptului că acest lucru este prevăzut în actele normative în vigoare.

22. Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur⁶, iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor.

23. În instituție funcționează un punct de schimb al seringelor și distribuie a prezervativelor. Lunar sunt solicitate circa 60 seringi.

24. În instituție funcționează programul de farmacoterapie cu metadonă a dependenței de opioide. În tratament la momentul vizitei se aflau 4 deținuți cu doza de medicament de la 60-150 mg. Consiliul își exprimă îngrijorarea privind lipsa noilor pacienți incluși în tratament pe parcursul ultimilor 2 ani, nefiind exclusă limitarea accesului de către subcultura criminală.

25. Medicamentele se depozitează în farmacie, care este amplasată în afară instituției. La momentul verificării farmacistul nu era prezentă

26. Asistența medicală stomatologică. Primirea bolnavilor de medicul stomatolog se efectuează regulat 2-3 ori pe săptămână. Instalația stomatologică funcționează, asigurarea cu instrumentar și consumabile stomatologice este insuficientă.

27. În pofida emiterii de către ANP a ordinului nr. 102 din 09 iulie 2018 *cu privire la documentația de evidență medicală primară, utilizată în serviciile medicale penitenciare*, prevederile lui nu sunt implementate în practică.

⁶ <http://lex.justice.md/md/368030/> Art. 55 (3) Împachetarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, inclusiv a celor periculoase, se efectuează doar în ambalaj confecționat din materiale care permit eliminarea acestuia cu riscuri minime pentru mediu și sănătatea populației. Ambalajul în care se face colectarea și care vine în contact direct cu deșeurile periculoase rezultate din activitatea medicală este de unică folosință și se elimină o dată cu conținutul.

VII. CONSTATĂRI:

1. CpPT a avut acces neîngrădit la oficiile, încăperile și registrele solicitate a fi vizitate/consultate.
2. CpPT constată prezența violenței între deținuți, care se soldează cu solicitarea de izolare pe motiv de securitate personală.
3. CpPT constată că fenomenul automutilărilor și greva foamei la condamnați este semnificativ de mare;
4. CpPT constată că mulți condamnați ce se dețin conform art. 206 CE RM s-au plâns că petițiile sau cererile lor rămân fără răspuns sau examinarea lor este tergiversată nemotivat, în special adresările în afara penitenciarului, inclusiv cele recomandate.
5. CpPT constată că minim 2 celule au geamul spart și necesită o intervenție urgentă;
6. CpPT constată că condamnaților ce se dețin conform art. 206 CE RM nu le sunt oferite cursuri de instruire sau oportunități de angajare în câmpul muncii. De asemenea, nu este oferită oportunitatea egală tuturor persoanelor din cadrul penitenciarului de a se implica în activități sportive.
7. CpPT constată insuficiența pozițiilor în schema de încadrare, fapt ce generează un deficit de personal de supraveghere pentru a acoperi toate posturile inclusiv din cauza condițiilor de muncă nefavorabile și salarizării mici;
8. CpPT constată o frecvență foarte mare a aplicării perchezițiilor în spațiile de detenție;
9. În instituție s-a redus 0,5 funcție de medic psihiatru și 1,0 medic terapeut, neluând în considerație că problemele de sănătate mintală reprezintă o problemă majoră în rândul deținuților.
10. Felcerii, urmare a reorganizării ANP au devenit asistenți medicali și au fost retrogradați din funcție de ofițer – la subofițer, fapt ce a micșorat salarizarea și atractivitatea serviciului; Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum și documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane și degradante;
11. Amplasarea serviciului medical crează probleme de accesibilitate și acceptabilitate a îngrijirilor medicale;
12. Deșeurile rezultate din activitatea medicală nu sunt gestionate conform prevederilor legale.
13. Personalul medical necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”);
14. Examinarea medicală la intrarea din instituție se aplică, dar lipsesc Registre medicale tipizate;
15. Examinarea la ieșirea din penitenciar nu se realizează;
16. În instituție nu se aplică proceduri sigure de percheziții în vederea prevenirii infectării personalului cu maladii hemotransmisibile;
17. Acces limitat la tratamentul cu metadonă, posibil din cauza influenței subculturii criminale;
18. Există deficit de asigurare cu consumabile stomatologice.
19. În instituție nu se respectă termenul de carantină. fapt ce poate contribui la răspândirea maladiilor infecțioase;
20. Examinarea medicală se realizează în prezența personalului de supraveghere, inclusiv cazuri de înregistrare video.

RECOMANDĂRI:

A. Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr. 1 or. Taraclia a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitei realizate în 2018 cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
2. Asigurarea plasării publice ale rapoartelor de activitate a instituțiilor penitenciare (separat per instituție) în vederea asigurării vizibilității și accesului la informație.
3. Asigurarea cu Registre standardizate a tuturor serviciilor penitenciare, inclusiv plasarea publică a Nomenclatorului Registrelor și termenele lor de păstrare.
4. Evaluarea cazurilor de leziuni traumatice și automutilări în vederea identificării acțiunilor/inacțiunilor administrației penitenciarului pentru asigurarea condițiilor sigure de detenție.
5. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”).
6. Demararea procesului de examinare a oportunităților existente care să contribuie la diversificarea activităților extra-regim ale condamnaților ce se dețin conform art. 206 CE RM.
7. Identificarea necesităților și elaborarea unui plan pe întreg sistemul penitenciar privind acomodarea instituțiilor penitenciare pentru deținuții cu dizabilități.
8. Elaborarea Strategiei privind diminuarea influenței subculturii criminale în vederea asigurării condițiilor sigure de detenție, inclusiv accesul adecvat la programe de tratament a dependenței de droguri.
9. Asigurarea activității stomatologice prin procurarea medicamentelor și consumabilelor necesare.
10. Reevaluarea statelor personalului medical în instituțiile penitenciare și elaborarea unui mecanism/strategie de atragere și menținere a personalului medical în locurile de detenție în vederea excluderii relelor tratamente.
11. Asigurarea instruirii personalului medical de conducere în domeniul managementul sănătății publice.

B. Penitenciarului nr. 1 Taraclia

1. Evacuarea urgentă a celor 5 condamnați aflați sub incidența art. 206, plasați în holul de la etajul I în cuștile metalice de tip izolator;
2. Identificarea soluțiilor urgente privind reinstalarea a 2 geamuri în celulele vizate;
3. Implementarea Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitei realizate în 2018 cu includerea informației despre realizare în Rapoartele trimestriale/anuale de activitate a instituției.
4. Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77

din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

5. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

6. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală, conform prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, inclusiv elaborarea Planului instituțional de gestionare.

7. Instituirea Registrului de examinare medicală la intrare și ieșire din penitenciar, în corespundere cu prevederile CE RM.

8. Asigurarea condițiilor de tratament adecvat a persoanelor cu dependență de opioide în regim comun de detenție.

9. Crearea condițiilor de acomodare rezonabilă pentru persoanele cu dizabilități în blocurile locative, inclusiv asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități către serviciul medical.

10. Excluderea practicii de examinare medicală în prezența personalului nemedical.

11. Instituirea și completarea Registrelor medicale în corespundere cu prevederile ordinului ANP nr. 102 din 09 iulie 2018 cu privire la documentația de evidență medicală primară, utilizată în serviciile medicale penitenciare.

Data aprobării raportului

20 septembrie 2018

Acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii (CpPT)

- **Mihail COTOROBAI, președintele Consiliului**

- **Maia BĂNĂRESCU, membră Consiliului**

- **Mihail GORINCIOI, membru Consiliului**

- **Svetlana DOLTU, membră Consiliului**

- **Ceslav PANICO, membru Consiliului**

- **Oxana GUMENNAIA, membră Consiliului**

- **Dmitrii RUSSU, membru Consiliului**

The image shows seven handwritten signatures, each written over a horizontal line. The signatures are: 1. Mihail COTOROBAI (top), 2. Maia BĂNĂRESCU, 3. Mihail GORINCIOI, 4. Svetlana DOLTU, 5. Ceslav PANICO, 6. Oxana GUMENNAIA, and 7. Dmitrii RUSSU (bottom). The signatures are in black ink and vary in style, with some being more cursive and others more blocky.